

ትምህርቲ ካብ ላምፕዱሳ

ኣብ ዝሓለፈ 'ካብ ህልቂት ላምፕዱሳ እንታይ ንመሃር?' ትብል ጽሑፊይ (ደሃይ 10/19/2013) ሓሳባት ንምፍልፋልን ነዚ ገጢሙና ዘሎ ጸገም ንምብዳህን ንምስዓርን ናይ ዘተ ባይታ ንምፍጣር ዝዓለመ እዩ ነይሩ። ከሳብ ሕጂ ግን ናብኡ ዘተኮረ ርእይቶ ኣይረኸብኩን። ግዳያት ላምፕዱሳ ንዓና ናይ መጀመርታ ኣይኮኑን እቲ ጠንቂ እንተ ዘይተኣልዩ ድማ ናይ መወዳእታውን ኣይከኸኑን እዮም። እቲ ጉዳይ ኣብ መንጎ ህዝብን መንግስትን ብዕቱብ ከዝተየሉ ዝግባእ፡ መንእሰያትና ድማ መጻኢኦም ከረኣዮም ዝከኣለሉ ባይታ ምፍጣር ዘኸኸል ክኸውን ኣሎዎ። ከምቲ ሓዲ ጸሓፊይ ኣብ ደሃይ ዝበሎ ንዓና ዋላ ሓዲ መንእሰይውን ከጠፍኣና ኣይፍቐድን እዩ፡ ምኽንያቱ ዋሕድና ርእዮም እዮም ጸላእትና 'ዛ ሃገር ንቁጻጸራ፡ እኹል ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ዮብላን' ዝብል ምኹን ኣተሓሳስባ ሒዞም ድቃስ ዝኸልኡና ዘሎዉ።

እዚ ሕቶ ቅድም ቀዳድም ብመንግስትና ኣብ ዝሓጸረ ጊዜ ጽፉፍ መጽናዕቲ ተገይሩሉ ኣብዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ውሳኔ ክብጻሕ ምሓገዝ፡-


1. ናይ ምክልኻል ዓቕምና እኹል ዘብሎ ውሱን ቁጽሪ ሰራዊት ክንደይ እዩ?
 - i. ምዱብ ሰራዊት፣
 - ii. ዕቕር ሰራዊት/ሚሊሻ፣
 - iii. ኣብ መደብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝርከቡ፣
2. ደሞዝ ናይ ነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ምክልኻል ኣባል ብብምድቡ ክንደይ ይኹን (ሓዲ ካብ ስክፍታ መንእሰያትና ስለ ዝኹን)፣
3. ወሰን ዕድመ ናይ ዕቕር ሰራዊት (ክሳብ 40-50 ዓመት)፣
4. ወሰን ኣገልግሎት ዘበን ኣባላት ሃገራዊ ኣገልግሎት (መንእሰይ ተማሂሩ፡ ሞያ ኣጥርዮ ብሞያኡ ስራሕ ክሕዝን ርእሱ ክኢሉ ንስድራ-ቤቱ ክሕግዝ ዘሎዎ ሃንቀውታ ክምለሰሉ)፣
5. ዓይነት ዲሲፕሊናዊ ስጉምቲ ኣብ ኩሎም ኣባላት ሰራዊት (ከምዚ ኣብ ገዛ ንደቅና ብምርድዳእ ንቕጻዓዮም ንብል ከምኡ ድማ ኣብ ሰራዊት ተመሳሳሊ መስርሕ ክተኣታቶ ይግባእ፡ ኣብ ትግባረ ዘሎ ወታደራዊ መቕጻዕቲ ዳግመ ምርኣይ ይገበረሉ፡ ይማእከል ድማ)።

ካብ ዝተፈላለዩ መንእሰያት ኣብ ልዕሊ መራሕቶም ክፍክሩ ዝሰማዕና ንህሉ ንኸውን፡ ምኽንያቱ ገለ ካብቲ መቕጻዕቲ ካብ ኣብ መንጎ መራሕን ተመራሕን ዝህሉ ዝኹን ኣርእስቲ ዝመንቀሊኡ ምትህልላኻ ዝተላዕለ ክኸውን ስለ ዝኸኸል። ከምኡ እንተ ኹይኑ ድማ እቲ ዝቕጸዕ መንእሰይ ክንድር እምበር ክእረም ኣይኮኑን። ምስ ዝንድር ድማ እቲ መቕጻዕቲ ዝያዳ ይተርር እሞ ነቲ መንእሰይ ናብ ዘይተደልዩ ሓሳባት ዮብጽሑ፡ ቤተ-ሰቡ እውን ጠሪምዎ ዝሰምዎም ስለ ዘይህሉ ውላዶም ብዝበሎም ይእዘዝዎ። “እንታይ’ዩ እዚ ዓጀውጀው ዝብል” ትብሉኒ ትኹኑ ግን ዝፈልጦ ስለ ዘሎኒ እዩ ዝጽሕፎ ዘሎኹ። ዕላማይ ድማ ሓዲ ካብቲ ፍታሕ ዘድልዩ ኣርእስቲ ኩይኑ ክረኣ ስለ ዝደለኹ እዩ። እዚ ኣርእስቲ’ዚ ጠዓመ ወልዱ ኣብ መደቡ ‘ዘተ ብጋህዲ’ እንተ ዘእትዎ እሞ መንእሰያት ብዘይ ገለ ፍርሃት ነጻ ኮይኖም ክዛረቡ እንተ ዝፍቀድ ሓዲ ፍታሕ ከምጽእ ምሓገዝ።

ምውሳኔን ዕድመ ኣገልግሎትን ምእራም ኣገባብ መቕጻዕትን መንግስትና መእሰሪ ከይገበረለን ተሸቕራርና ክሳብ ዝሓዘናየን ሓዲ ሸነኽ ናይ ጸገምና ከይተፈትሐ ይተፍር ዋሕዚ መንእሰያትና ድማ መዕገቲ ይሰኣኖ። ተቢዕና እንተ ገጢምናዮ ግን ሓዲ ካብቲ ሓያላን መንግስታት መደለቢ ማዕቀብ ሃገርና ጌሮም ዘሎዉ ነጥብታት ይጎድለልና። ካብ ኩሉ ንላዕሊ ድማ ህዝቢ ብዛዕባ ክእረም ዘሎዎ ኩነታት ተቢዑ ክዛረብን ክሕብርን ባብ ይኸፈተሉ። ብትሒም-ትሒም ኣብ ዝግብእ ከይበጽሐ ዝተርፍ ብዙሕ ጠቓሚ ሓሳባት ኣሎሞ እንተ ዝኸሰበሉ ሓጋዚ ምኹን።

እዞም ኣብ ግዳም ዘሎና ድማ እዚኩሉ ማለኻታት ዝግበረሉ ዘሎ መንግስቲ ኩሉ ወጻኢታቱ ብዘሎዎ ቁሩብ ቁራብ ክሸፍኖ ምጽባይ ኣብ ልዕሊ ሃገር ገበን ምፍጻም እዩሞ እቲ ካብ ነፍሲ ወከፍና ክቕርብ ዘሎዎ 2% ዓመታዊ ግቡእና ምስ እነማልእ ገለ ካብቲ ብማዕቀባት ዝተርፈና ዘሎ ደገፍ ካብ ወጻኢ ክንሸፍን ንኸእል። እንተ ደኣ ኣነ ኤርትራዊ እዩ ክብል ከይነ ከም ኤርትራዊ ከማልኦ ዝግበኣኒ እጃመይ ከማልእ ግቡእ እዩ። ኣብ ዓመት ወይ ክልተ ዓመት ቤተ-ሰብና ክንርኢ ምስ እንኸይድ ተመሊስና እዚ የለን፡ ከምዚ ኣይርከብን፡ ህዝብና ኣብ ሸግር እዩ ዘሎ እንተብልና ኣየምሕረልናን እዩ። ካብ ሸግር ክወጽእ ዘኸኸሎ ተራና እንተ ዘይተጻዊትና በደልቱ ንሕና ንኸውን ኣሎና።

ናጽነትና ክቡር ህይወት ተኸፊሎዎ ዝተረኸበት ስለ ዝኹንት ስወኣትና ብዝተረኸበ ሰላምን ሃገራዊ ዕብየትን እቶም ኣብ ዝተሰውኡሉ ዕድመ ዘሎዉ መንእሰያት ድማ ንሃገር ኣኹራም ልኡላውነታ ኣኸቢሮም ይሕልዉዎ ምህላዎምን እዩ ኣብ መቓብሮም ከሎዉ ዘቕስኖም።

ዓወት ንሓፋሽ 

ግዳስ ሃገራዊ